

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Udsigt over Verdens-Krøniken fornemmelig i det Lutherske Tidsrum

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. XXXIV. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/catalog/gv-1817_309A-txt-shoot-idm619/facsimile.pdf (tilgået 24. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

XXXIV.

let på mig, og her jeg ikke meget føl, da hører han mere til Historiens Konst-Kammer, end til dens Universitet og Konf-Academie, mere til Tydste-lands Natur-Historie, som en Indviklet Anthropolologi, end til Historien om, og Udviklingen af, hvad der er forknippet i ham.

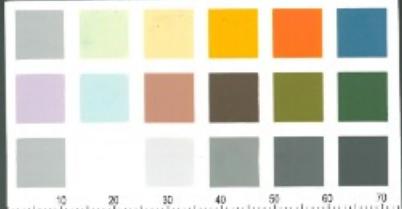
Dog, alt Slikt er kun Smiling mod hvad jeg selv kunde fristes til strænge at pantale: Øverspringet nemlig af hele Nordens Historie efter Tredivaaars Krigen. Vår jeg en Tydste, da slap jeg nemt fra denne Anke, og gav kun Læseren en lang Næse, det vil her sige: en højtpræst Kjendelse for, at i Aabdens Rige, hvilket da i min Mund løb sammen med det hellige romerstæ, er Dannemarke kun et Annex til Tydste-land, omreent som Sverrig til Græn-krig. Men, kiggede denne Undskyldning kunde synes at komme mig vel tilpas, og udgjæl jeg til Rob kunde bevise, hvad Bogen maa ske selv Stadsfæster, at jeg har lidt tydste Blod i min lille Finger, næmner jeg dog ikke at istemme, hvad det gjør mig ondt at høre, selv Staffens stat yntet om, uagtet jeg turde pantage mig, endog af hans egne Skrifteer, at bevise det Mobsatte. Kort sagt, jeg er, hvad neppe Noget af mine Læseres omhvolder, med Liv og Sjæl dansk, og har jeg nogen Aand, som jeg vistlig bilber mig ind, da er den ingenlunde tydste, men

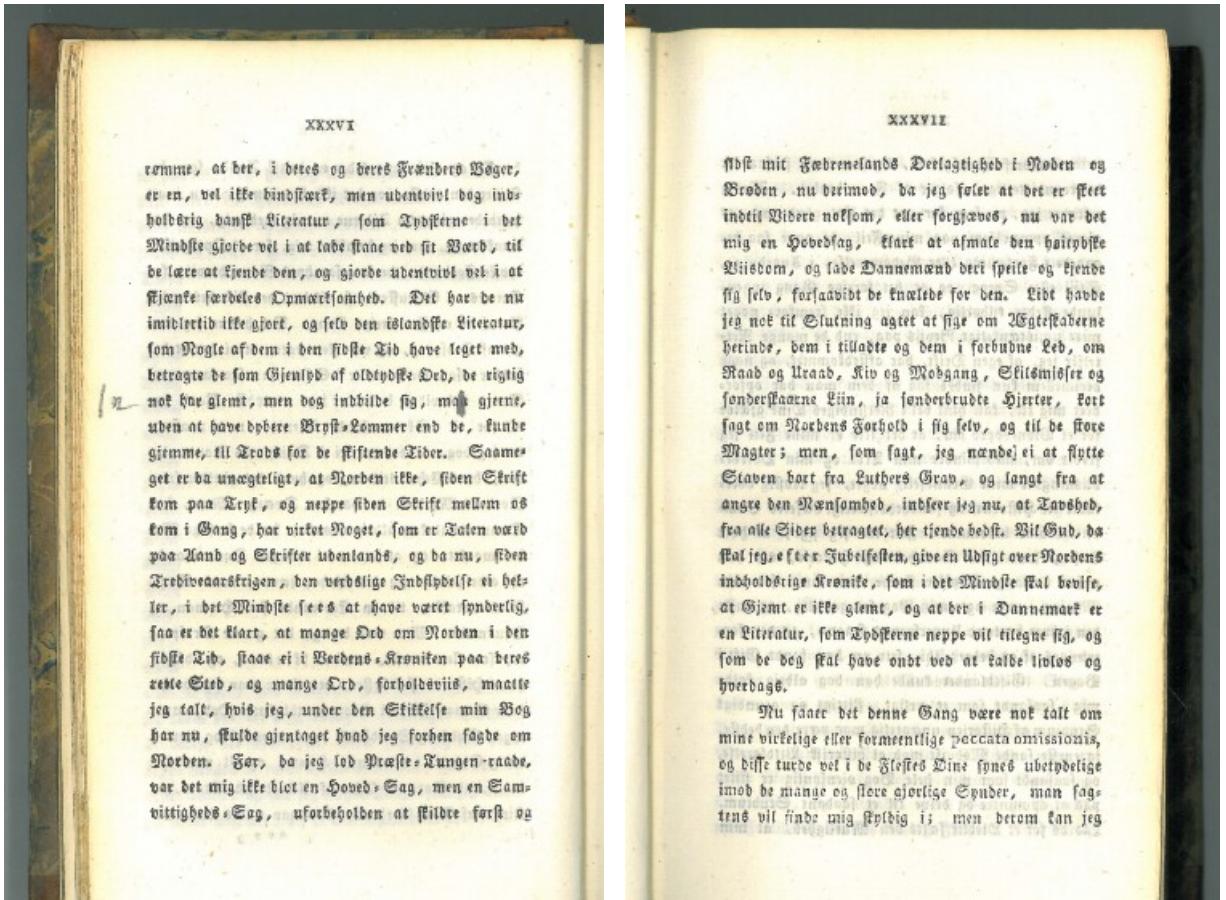

XXXV

dansk, og altsaa gives der en dansk Aand, som bestrider den tydste, og det ikke blot i mig; men i alt hvad der gennem Eiderne er enig med mig, og har betakket sig, som jeg betakker mig, for at Optagelse i tydste Forbund, de fore saa haab Raun de vil, fra Gatters og Cheruskere af, til dem der stiftedes under Preusens og Frankerigs Drene. Vel holder jeg meget af Dedsprog, og vil ikke negte, at vi har et der hedder: som man raaber i Skoven, saa faaer man Svar; end videre bekjender jeg, at tydste Raab har alt for tit i Skoven fundet Gjentyd, men paastaaet jeg dog, at det var si i Danmarks Aand, det var, hvad Echo altid er, og hvad det gjælder for i Nordens Mythe: det var kun Dverge-Maal, som Dannemand kan aldrig nemme, for de forsøge Maalbejkmalet, og altsaa er ei længer Dannemand; thi aldrig lader sig det blode, jævne, runde Boges-Blad udtakke, til en Egelskands for Herman og Thudnelde. Man ved da og, det gamle Dedsprog er, som flere danske, under skjellet, og udfiger, hvad Historien Stadsfæster, at, som man raabde til, saa fil man Svar i Skoven; thi intet Død, undtagen Guds og Sandheds, har fundet dyb og klar og varig Gjentyd i det danske Hjerte, og til man kan bevise, at Svar er Echo af Albert fra Stade, og Kingo af Poul Birchard, stat man nobes til at inde-

*** 2

komme, at der, i deres og deres Gænseros Bøger, er en, vel ikke bindstærkt, men uudentvist dog indholdskrig, dansk Literatur, som Tydsterne i det Mindste gjorde vel i at lade ståne ved si Ørdb, til de lærer at hænde den, og gjorde uidentvist vel i at fænke færdelæs Opmærksomhed. Det har de nu imidlertid ikke gjort, og selv den islandiske Literatur, som Møgler af dem i den sidste Tid, have legt med, betragte de som Gjentz af oldtidens Ord, de rigtig nok har glemt, men dog inddilte sig, maa gjerne, uden at have dybere Bryst-Lommer end de, kunde gjenne. Til Ordet for de fælste Tider. Sammeget er da unødigstige, at Norben ikke, siden Skriften paa Tryk, og neppe siden Skriften mellom os kom i Gang, har virket Noget, som er Dalem værd paa Aanb og Skriften udenlands, og da nu, siden Tredivaarskrigen, den verdslige Indflydelse er heller, i det Mindste ses at have været synderlig, saa er det klart, at mange Ord om Norben i den sidste Tid, staas ei i Verdens-Kroniken paa deres reelle Side, og mange Ord, forholdsvis, måtte jeg sige, hvis jeg, under den Skikkelse min Bog har nu, skulde gientaget haad jeg forhen sagde om Norben. Hør, da jeg lod Prester-Lungen-kaade, var det mig ikke blot en Hoved-Sag, men en Samvittigheds-Sag, uforbeholden at fælde forsigtig

hos mit Fædrelands Deelagtighed i Norden og Broden, nu derimod, da jeg føler at det er fleet indtil Videre nol som, eller forghæves, nu var det mig en Hoveddag, klart at afmale den højeste Viisdom, og lade Dannemænd deri speise og hænde sig selv, forhåndigt de knælde for den. Lidt havde jeg nok til Slutning aglet at sige om Egtefæderne herinde, dem i tiladte og dem i forbudne Led, om Raad og Uraad, Riv og Modgang, Sklæmmer og sonderstaerne Lün, ja sonderbrude Hjarter, Fort sagt om Nordens Forhold i sig selv, og til de store Magter; men, som sagt, jeg nænde ei at flytte Staven hørt fra Luthers Grav, og langt fra at angre den Rænsomhed, indseer jeg nu, at Lovshed, fra alle Sider betrægtet, het tjende bedst. Vil Gud, da skal jeg, efter Jubelfesten, give en Udsigt over Nordens indholdskrigs Kronike, som i det Mindste skal bevise, at Gjentz er ikke glemt, og at der i Danmark er en Literatur, som Tydsterne neppe vil tilégne sig, og som de dog skal have ondt ved at kalde lidlos og hverdag.

Men såær det denne Gang være nok fastt om mine virkelige eller formentlige peccata omissionis, og disse varde vel i de Fleste Dine synes ubetydelige imod de mange og store gjortige Synder, man sagten vil finde mig skyldig i; men derom kan jeg

